

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

«VERGONYA ETERNA A AQUELLS QUE DESPRECIANT SON IDIOMA ALABAN LO DELS ALTRES». — Dante.

Lo catalanisme y el sigle XX

Si 'l recort de nostra passada grandesa ens calfa 'l cor d' anyoransa, lo recort del renaixement de la causa catalana, en la mitat del sigle prop passat, ens alentarà a la lluyta y a treballar, ab més fermesa que may, en defensa dels drets perduts.

Lo funest Silvela ha dit qu' ell pot vanagloriar-se d' haver matat lo sentiment catalaniste. ¡Pobre regenerador de les 24 hores! L' arrel del catalanisme es quelcom pareguda a la del garrofé, que 's desenrotlla d' una manera extraordinaria.

Assahonada la llevor de la causa catalana, lo mateix creix a la plana qu' al rocám; perxó desde que 'ls ilustres campions del catalanisme ens han reivindicat devant de la historia de nostra antiga nació, nosaltres, los flachs d' esperit, los que vivim encara en la foscor d' una historia arreglada a mida y gust dels fills del centralisme, al repassar los anals de nostres antigas gestes venim sorpresos a conèixer lo molt qu' hem sigut, y a sentir migransa pels prehuats cabals que 'ns han robat.

Lo moviment históric de Catalunya ens ha espabilat un poch, lo suficient per donarnos a conèixer la veritat d' aquest litigi, defensat per homes de bé, atrahit per fills descastats y refutat pels que 'n l' art de la politica troben lo queviure sense fer res.

Dolent ha sigut en part lo sigle XIX pera nosaltres, puig en ell hem vist acorades les poques llibertats polítiques que li quedaven a nostra terra. En cambi, ens podém alegrar al veurer que 'l moviment históric-arqueologic ha fet ampla via en nostra patria, per quin medi s' ha consegut qu' el nacionalisme catalá fos conegut pels que, perduts en les falses opinions de unes quantes histories sense cap ni peus, vivien allunvats d' aquesta lluyta santa, d' aquesta noble causa quin gran de cultura y prosperitat ens arrela la esperansa d' una prompta y justa reivindicació.

Catalunya treballa, Catalunya marxa junta com may pel camí de nostre renaixement.... L' Estat espanyol arribará ha escoltarnos. Lo dia que no ho fassi, lo daltabaix será pitjor, puig tothom está ja cansat d' aqueix brutal salvajisme que al conculcar les lleys mata la idea del treball, la fe en la justicia y la confiança en los homes que

tan desastrosament governen y legislen.

Si 'ls nostres prechs han sigut ofegats, durant lo sigle qu' acaba de morir, mitjansant l' estudi de nostra esplendent historia, los fills de Catalunya veurém com l' arrelám de les épocas passades brota ofanós com may, esparjint per nostra patria lo fruyt d' aquelles nobles castums, tradicions y llibertats que tant anyorém.

Lo progrés d' aquest nacionalisme es cosa feta.

Benvingut sia 'l nou sigle.

Francesch Mestre y Noé

Tortosa, Janer de 1901.

L' ALMENES

Ha xerrat com un llibre—com s'òl dir la nostra gent—el comte de les Almenes allá en les Corts del Estat Espanyol. Ja 'ns ho creyem que l' Almenes era capax d' engagar un béll discurs farcit ab una pila de grosses veritats; lo que no 'ns creyem es que sia capas d' obrar segons la consecuencia que deu treure del seu discurs; perque, l' Almenes, tambe es de la colla dels politiqueros espanyols y, aqueixos, pròu sabém que lo que fan ab el cap ho destant ab la cúa. El dia que li convinga girar la truyta política 'ns clava un *distingo* que 'ns deixarà ab un pam de nás: allavors, haurá tornat de Catalunya fet un catalanista *sub conditione*, y encare gracies. No hi ha pas remey pera aqueixa gent que viu de la politica: tenen el cervell doblegat y no hi ha pas ningú que 'ls li adresse: son inflexibles.

Ab tot, les declaracions fetes pèl bon senyor de les Almenes son una mostra ben certa de la opinió que sempre hèm tingut dels estrangers—sian d' allá hont sian—que visiten a Catalunya. Cal que un volte per tots els indrets de la península Ibérica y ben prompte 's convecerà de que Catalunya es un poble força diferent dels demès que forman l' Estat Espanyol; de que viu, de que pença y de que treballa pel seu propi compte malgrat els nombrosos destorbs que la entrebanca; de que 's mòu encarnada en un *genus loci* no gens comú als demès poblés d' Espanya. Tot això, y altres coses, trèu, en consecuencia, l' estranger que la visita; y que tambe les ha tret quelcòm el senyor comte de les Almenes.

Mes, si aquells qui volen conèixer

les diferencies dels pobles d' Espanya ne tenen pròu ab una visita, no es pas aixis en aquells qui volen governar eixos pobles pel camí de la regeneració y de la vida.

Cal fer quelcòm més: cal estudiar la seva historia, quina, es la font ahont se pot cercar tot lo que li es connatural; cal estudiar la seva agricultura, el seu comerç è industria, y totes les demès que poden donar expansió als elements de la seva vida. Fentho aixis, y tant solszament aixis, es com se pòt conèixer un poble y, mitjansant aqueix conèixement recte, governarlo bé; del contrari no 's farà més qu' empenyèl pèl viaran del seu malestar y de la seva destrucció.

Prò, això, no ho volen entendre 'ls politichs espanyols: es música que no 'ls hi agrada; ho fan com aquells qui, acostumats a ohrir música de *genero chico*, tot lo que no sia això, no 'ls hi plau y no 'n volen sabiguer res. Aixis tambe 'ls nostres governants: tot lo que no sia governar ab la politica de partit y fer tot lo que 'ls hi dona l' gust y la real gana ho trovan qu' és reaccionari, que és anti-liberal y no sabém quantes coses més. Prò que ho vagin fent aixis; que vagin dormint a la palla; potser quan se despertaran la seva música de *genero chico* ja no 's cantarà perque no agradarà a ningú. Donchs, Catalunya, en poch temps, s' ha desvetllat molt del seu ensopiment y cada jorn anirà desvetllantse més y més; y, avuy, ja no le cap mena de confianças ab la gent de Madrid.

Y mentres Catalunya camina endavant, agermanantse tan com pòt ab els pobles d' Europa, els que 'ns governan caminan dret envers y pèl camí del Marròch. No 'n fan cas dels nostres planys, ni de les nostres justes supliques; com que 'ls catalans sòm tan pidolayres sempre 'ns diuen: «Pide más que un catalan», y aixis ho arreglan tot. Mes, pot esser que si, qu' algun dia siguèm pidolayres d' aquells qui diuen: sinó de grat per força; Deu ho sab.

Lo cert es que 'ls politichs espanyols tenen abandonat al elzar el pervindre del nostre poble, y, aqueix, ja comença a espavilarse per si s'òl, convecut de qu' altrament no farà may res debó. El comte de les Almenes ja ho ha vist un xich això, prò encara no ho ha vist tot. Si en comptes de fer un viatge hagués estat un parell d' anys a Catalunya estudiant el seu caracter, el seu viure y el seu modo de ser, potser en comptes de dir que no 's pot tornar de

Catalunya sense ferse catalanista, hauria dit que no 's pot tornar de Catalunya sense ferse... Deu ens guarde de dirho y de caurerhi en aquesta mala tentació, encara que no es res del altre mon, sinó que es una cosa que si passa a la realitat, no será pas per la nostra culpa, perque, ben clar ho ha dit l' Almenes: el separatisme no existe en Catalunya; prò, això no vol dir que demà no hi existeixi, encare que no será per nosaltres, perque no ho volèm; els companys de l' Almenes son los que ho volen; son los que 'ns tractan de bojos quan els hi demanèm lo que es ben nostre: son los que 'ns escorcollan les butxaques y 'ns lligan els braços pera no poguer treballar: son los que 'ns endogalan tot cridant: viva la llibertaz. A queixos, donchs, son los que fan la obra del separatisme, nosaltres no.

Y encare no volen posar seny ni es-

coltar les poques veritats que 'ls hi ha dit el seu company, el comte de les Almenes, prò per ells faran; potser quan hi voldran ser a temps la música alegre y disbauxadora de *genero chico*, s' haurá convertit en música planyivo a y lo més trist es que la música no solszament será planyivola pera ells sinó que tambe ho será pera nosaltres si no 'ns espavilèm. Tinguém ben present que la caritat ben entesa comença per hom mateix, perque 'l primer proxim som nosaltres, y pera nosaltres ans que tot y primer que tot es la salvació de Catalunya, y aqueixa salvació pròu ho sabém si pòt ó no pòt vindre de Madrid; massa que 'ns ho ha ensenyat la experiencia, y ells mateixos quan ens diuen: «palabras son amores y no buenas razones». Donchs ja ho tenim entès; no 'm fem cas de la xarrameca d' aqueixa gent; Catalunya pels catalans, això es lo que importa; tot lo demés deixemho corre que no 's còu per nosaltres. Volèm fets y no paraules, senyor Almenes; una proposició y no una interplació.

Jordi Jordá.

Tortosa, Janer de 1901.

JESÚS A L' ESTABLIA

MEDITACIÓ

Del cel en l' inmensa vólta
Te la lluna hermosa escolta
D' estrelles y d' atelons,
Que en ses blaves fondalades,
Com perles arren sembrades,
Van rodolant a milions.

MARINERS TORTOSINS

L' AVI TOMÁS

(HISTORICH)

I.

Era 'l mes de Janer de l' any 1857.
 ¡Quina nit! ¡No 's vey a aquells voltans ni un sol estel! Tot estava fosch. De tant en tant se sentia allí molt lluny y com si sortís de les entranyes de la terra, un tró ferestech.

Poch á poch aquell temporal s' anava acostán.

Los pescadors y mariners qu' estaven en aquelles platjes, veyent la mala nit que 's presentava, tots deixen les seues vivendes y corren en distintes direccions, trevallant uns en doblar les amarres dels seus barcos, altres trayent á terra les embarcacions més petites y fermantles pera qu' est guin més assegurades; los pescadors recullen á tota pressa los orons plens d' aixarxes y posen fora del alcans del eygua tots los arreus de pesca.

Lo llevat bufa cada vegada més fort; l' eygua que comensa á caure fa impossible l' estar fora de soplux á cap d' aquells navegants.

Los únichs edificis que hi han á n' aquells voltans son barraques fetes ab jonchs y dos cases compostes de plan la baixa y un primer pis. La una es propietat del Pilot d' aquell arrambadó, puig lo lloch á que fem referencia no es altre que 'l armenat Goles del Ebro.

Los pescadors estaven dintre les barraques y 'ls mariners á les bodegues dels seus respectius barcos, y promptes á acudir al primer senyal del que soplujat pel gruix de les entenes ab les veles anferides y 'l seu enquitranat xubasquero, estava de vegilancia en la cuberta del barco aguantán aquell temps desfet.

Sols un home 's veu anar d' aquí cap enllá demostrán en sos moviments ràpids l' interés en poder veurer aquelles montanyes d' eygua que venen furientes á esclatar casi als seus peus.

Los trons, los llampechs, lo vent y l' eygua, anaven á regata pera veure qui de tots podia fer més esgarros.

De prompte s' illumina tot aquell redol y se sent un tro esgarrafós...

Surt lo senyor Tomás y cridant en totes direccions pregunta si aquell llam ha fet cap desgracia. Pero efecte del vent y 'l soroll del mar no 'l sent ningú. Torna á entrar á casa, y aixecant la vista á un quadro de la Verge del Carme, li suplica que intercedeixi prop de Deu pera que 's calme aquell mal temps.

De tant en tant, apesar de la tempesta, que continua ab la mateixa forsa, puja aquell bon home al miradó de casa y d' allí, ajudat per la claror produhida pels llampechs, mira ab un ullera de mar, tot lo que pot veurer mar en dins.

¿Per qué tots están dintre de sas barraques y 'l senyor Tomás no?

II.

¿Qui era 'l senyor Tomás?

Lo personatge de qui 'ns ocupém era molt conegut, no solzament de tots los mariners y demás gent de l' eygua de la matricula de Tortosa, sinó que igualment era conegut per tots los armadós

ataris dels ports del Medite- alguns del Cantabrich, pels ue hi feya ab lo seu llaut carregalecia, oli, garrofes, sal y molts altres géneros cullits á n' aquesta comarca. A tot' arreu era molt ben considerat y apreciat pel seu bon tracte y formalitat ab los assumptos del negoci.

Com á home de mar, era un verdader lleó, puig no se sab d' ell que retrocedís may devant de cap perill. Lo mateix portava á port lo seu barco en temps d' estiu, com al fort del ivern quan tots los dies la mar es una fera disposada á engollirse á tot aquell vagell que sigue governat ab ma distreta ó poruca.

Durant la guerra dels set anys fou nombrat capitá del falutxo que 'l Govern enviá pera vigilar les platjes de la Gola y les vores del riu Ebro, fins á Tortosa.

Més tart van ser recompensats los seus servicis, nombrantlo Pilot de la Barra del Ebro, de qual nombrament se 'n felicitaron tots los seus companys, puig tenien una gran confiança ab éll perque 'l consideraven lo més coneixedor dels perills que oferia en aquell temps lo poder embocar la Gola pera guanyar les eygues del riu.

L' avi Tomás fou un dels principals mariners que 's proposaren aconsellar als enginyers que van venir á dirigir les obres del actual faro de la illa de Buda.

Los pocs mariners que d' aquell temps queden encara recorden les discusions que l' avi Tomás sostenia ab los enginyers del Govern pera que desistissen de fer lo faro al punt qu' ells havien escullit, y qu' era una illeta formada de sorra á unes coranta brasses de 'n terra, creguts qu' allí seria un gran punt pera edificar la monumental torre que havia d' aguantar lo magestuós farol, y batejaren aquell turonet de terra ab lo nom de *Isla de Valle*.

Mes lo senyor Tomás, juntament ab los homens coneixedors d' aquell terreno tractaven, encar que inutilment, de convencer al enginyers, indicantlos un altre lloch més á proposit y dientlos que si feyen la torre á n' aquella petita platja voltada d' eygua, no tardaria molt temps á quedarse completament dintre del mar. Y tal com ho pronosticaren, tal sucuhí, perque als dos mesos de comensades les obres, ja 's van veure precisats á tirar pedra y plantar estaques pel voltán del siti que ocupava lo torre en construcció, perque les eygues del riu comensaven á mossegar la terra que 'ls enginyers havien cregut qu' era forta, y sobre la qual anaven adelantán les obres del armasó de ferro.

Lo no haver escoltat á n' aquells bons concellers, entre 'ls quals portava sempre la veu l' avi Tomás, feu que 'l faro avants de ser acabat, estés ja dintre de l' eygua y anés passán poch á poch d' un costat de riu á l' altre.

Entre 'ls diferents servicis que l' avi Tomás prestá á la humanitat mentres estigué encarregat d' aquell semi-poble de palla, se conta, entre altres, lo salvament de tota la tripulació del vapor

francés «Kumel», per qual acte fou distingit per la reyna Isabel II ab una creu de Beneficencia pensionada.

Pero torném al fet historich que 'ns ocupa, per ser lo que li doná més renom entre 'ls principals personatjes de la marina inglesa.

III.

Aquella nit no dormí ningú en aquell redol de barraques; mes lo senyor Tomás no parava un sol moment. Era 'l pare de tots. Volia mantindre la fama que tenia d' home de confiança de tots los mariners que 'l coneixien; en una paraula, tenia conciencia del seu cárrech.

Aixís que 'l dia comensá á clarejar va pujá á la torreta en forma de miradó que tenia á casa, y regonegué ab l' ullera totes les platjes del voltant.

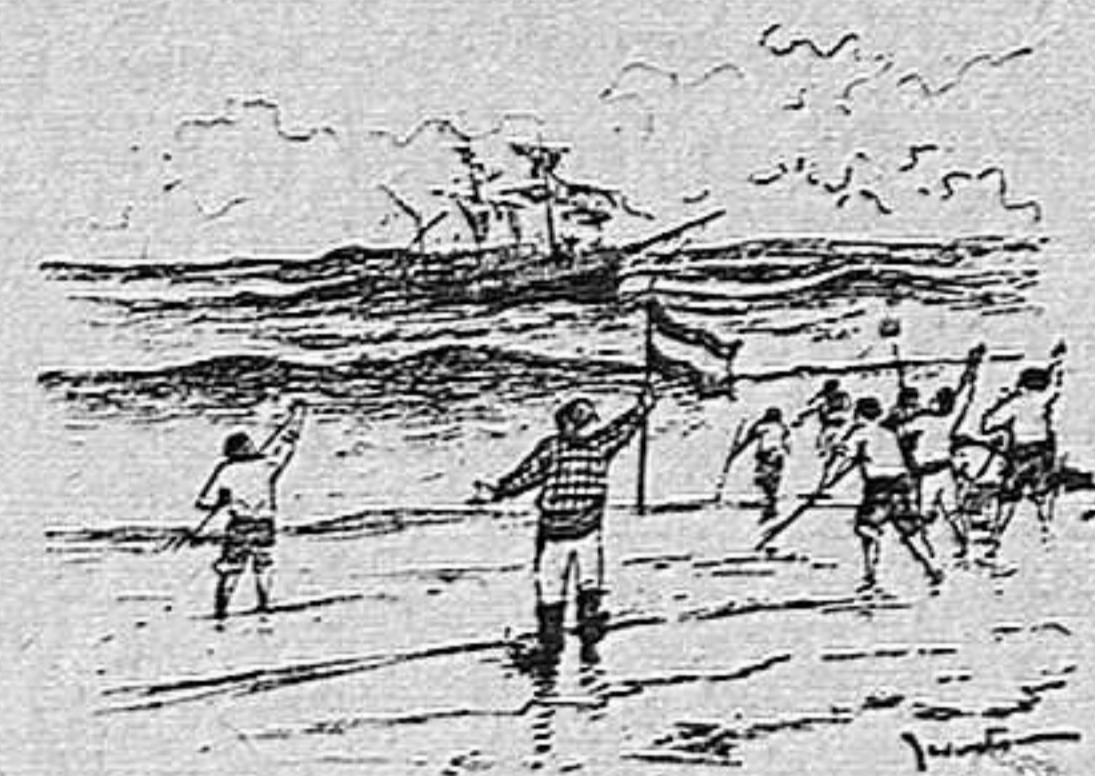
Al dirigir la vista cap al lloch conegut per *Racó de llevat* ó Goles del canal vell, llessá un crit y 's posá les mans al cap dient: «Deu fassí que hi arribi á temps.» Havia vist un barco de tres palos embarrancat y demanant auxili.

Baixá precipitadament les escales; prengué la bandera de senyals y 's dirigí tot de pressa al lloch indicat, avisant, de pas, á tots los homes que veyan dintre les barraques.

Apesar de les dos milles que hi havia desde la casa allí ahont se veyá 'l vagell varat, l' avi Tomás atravessá aquella distancia ab un temps verdaderament curt, tenint en compte que si be la pluja havia mancat, lo vent continuava bufant com la nit avants.

Devant del barco y á terra, se notava un estrany moviment d' homes que cridá l' atenció del senyor Tomás; pero quan hi estigué més prop pugué observar qu'eren habitants de la partida de la Cava que la curiositat los havia portat allí per' admirar de més prop aquell barco tant gros.

Al arribar l' avi Tomás al devant del baixell, estava la tripulació fent senyes als caveros com dientlos que no entressin al barco; puig pel seu modo de vestir no podien coneixer á quin punt d' Espanya havien embarrancat.

Lo senyor Tomás desplegó la bandera del Estat espanyol y 'ls del barco issaren la d' Inglaterra.

Poch á poch anaven arribán los pescadors y mariners que l' avi havia fet avisar y tot seguit se comensá la costosa maniobra de salvament dels naufrechs.

Se feya un bon xich difícil poder arribar al costat del barco que comensava á enfonzarse per la popa, puig s' havia quedat varat bastán endins pel gran calat que tenia. Era precís aprofitar lo retorn del oneix pera poder arribar un home á distancia de poder agafar un calabrot que tirarien los tripulants inglesos.

L' avi Tomás los deya que 's tiressin á l' eygua qu' allí hi havien poch fons. Tot d' un plegat veuen los de 'n terra

¡Y, vos, Rey de les estrelles,
 Sol d' aquelles Prades belles
 Y vergers florits del cel,
 Tot sol, mitj gelat, sens roba
 Heu de plorá en una cova
 Oblidat del mon crudel!

Té 'l seu roure la ridorta
 Hont sa soca mitj retorta
 S' enfil y brotoni 'l pler;
 L' eura, son castell, son arbre
 Y antichs monuments de marbre
 Per florir al seu raser.
 ¡Y vos, Arbre floridíssim
 De les hortes del Altíssim.
 Sempre vert, sempre flayrós,
 De Bellóm en l' aspra via
 Sols trobáren l' establia
 Que os dongués humil redos!

Té sa petxina la pérla,
 Son niu de molça la merla,
 L' aureneta 'l seu palau;
 Té l' áliga sa cinglera,
 Té sa bauma tota fera,
 Tot cor vivent té 'l seu cau.
 ¡Y vos, Rey del mar y plana
 Que ab ma fereu sobirana
 Brollá 'l cel y 'l mar y 'l mont,
 A ciutat, poble ni serra
 No teniu un palm de terra
 Per recliná 'l vostre front!

Es que vos, puríssim Lliri
 De les ribes del Empiri,
 Pels viadors heu nascut:
 Per marcalshi la dressera
 De la Patria verdadera
 Que pels vicis han perdut.
 Pró 'l pecador no consola
 Al tendre Anyell que s' inmola
 Per lliurar-lo del pecat;
 Y á vostres plors no 's deixonda.
 Que dorm la son... la son fonda
 Del plaher enmatzinat.

¡Ploreu soliu en la Cova,
 Ploreu mitj gelat, sens roba
 Bon Jesús pels pecadors!
 Que ells passarán nit y dia
 Entre 'ls plers y greu fóllia
 Coronat son front de flors.

Els tindran l'irs y berbenes
 Per les fades y sirenes
 Que 'ls estimban á la mort:
 Per vos, Bellesa increada,
 Ni un sospir, ni una mirada
 Ni la flor d' un trist recort.
 ¡Solet en vostra penuria,
 Com tórtora en la boscuria,
 Heu de plorar oh Emmannell...
 Si eixa rassa folla y solta
 Vostres planys, Jesús, no escolta,
 Nos escolta tot lo cel.

Serafins y ángels, feu via
 A la rinega Establia
 Per consolá 'l verb etern:
 Diheuli que 'ls idols caluen,
 Que á sos peus garrotats jauen
 La carn, lo mon y l' infern.

Y que del Nil al Garona
 Veurá atlética corona
 De mártirs y confessors
 Y de verges triomfantes
 Que posarán á ses plantes
 La sanch, la vida y 'ls seus cors.

Y brollaran per la terra
 Temples d' or; y á l' alta serra
 Florirá la santa creu:
 Y en lo cor de tots los pobles,
 Y en lo cor d' humils y nobles
 S' adorará ab gales dobles
 Lo Sant Naixement de Deu.

Guillem.

que per la proa del barco arriaven una dona lligada per sota 'ls brassos, aguantant-la a prou distancia pera que no li arribés l'oneix.

Al observar aixó 'l senyor Tomás, se dirigí a la seua gent y 'ls digné: «Noys, morim ó salvém a n' aquella pobra dona.» Y aprofitán lo retorn d' un' ona caminà fins tenir eygua á coll que 's tirá á nedar, arribán al costat del barco del qual ne prengué a n' aquella bona senyora mitj morta de fret y d' espant, que resultá ser l' esposa del capitá del barco, trayentla á coll fins á la vora, ahont la prengueren dos pescadors portantla mitj desmayada á casa de l' avi Tomás.

Los tripulants del baixell al veurer que la capitana estava ja salvada, arreplegaren lo més indispensable y aban donaren pera sempre aquell barco, que poch á poch s' aná colgán de sorra y desaparegué en poch rato de la vista de tothom.

Lady Isabella, que així 's deya la senyora del Capitá del barco perdut, y 'l sen senyor, lo mateix que 'ls demés náufrechs, estigueren á casa de l' avi Tomás tot lo temps que 's necessitá pera que 'l Tribunal de marina instruhís l' espedient d' averia, quedán molt agrahits á les atencions del senyor Tomás y de la seva filla Paulina, donantlos com á memoria de la seva trágica coneixensa, alguns objectes de verdader mérit artístich que pugueren salvar al abandon lo barco. Alguns d' ells encara 's conserven á casa 'ls hereus del avi Tomás.

Los náufrechs passaren de Tortosa á Tarragona d' ahont s' embarcaren més tart pera Inglaterra.

Quan ja feya molt temps qu' havia passat tot aixó, un dia fou cridat lo senyor Tomás á la Comandancia de marina d' aquesta matrícula, y li comunicaren que s' havia rebut del Departament de Cartagena un estuix y un diploma per éll y que procedia del Ministeri de marina inglés.

Al senyor Tomás li sorprengué tal nova, puig ja casi ningú 's recordava d' aquell fet.

Al dia següent, lo Comandant, vestit d' uniforme, en presencia de tot lo personal de la Comandancia y del vis-Cónsul inglés, l' imposá al pit la Medalla de la Reyna Victoria d' Inglaterra, que á l' indret (ab idioma inglés) diu: «Victoria per la gracia de Deu, Reyna d' Inglaterra».

Al revés s' hi llegeix: «Premi oferit pel Govern inglés pera la salvació de vides de ciutadans británichs». Y al borde ó gruix hi ha la inscripció següent: «Tomás Hernandez, 1857.»

Aixís volgué 'l Govern inglés premiar á l' avi Tomás tot quant havia fet per la salvació y bon tractament d' aquella distingida senyora y 'ls demés tripulants del barco, que quedá enfonat pera sempre, com molts altres, en les traïdors platjes de les tan anomenades Goles del Ebro.

E. Cantero y Hernandez.
Tortosa, Janer de 1901
(Dibutxos de Serveto).

ELS REIS

Aquesta nit han passat y han posat la mà als balcons... Els somnis dels infantons han granat.

Cap á Orient sen van tornant á llur reialme confús, á regnar-hi tot pensant en Jesús.

Heu sentit avuy el chor matinejador dels nens? Heu sentit el rastre d' or, mirra, encens?

JOAN MARAGALL.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge dia 6, LA ADORACIÓ DELS TRES SANTS REYS.—Dilluns, 7, San Raimundo.—Dimars, 8, San Teófilo.—Dimecres, 9, San Marcelino.—Dijous, 10, San Gonzalo de Amarante.—Divendres, 11, San Higinio.—Dissapte, 12, San Benito.

NOTICIES

Cumplint nostra promesa, avuy escomensém á publicar LA VEU DE TORTOSA de diferent tamanyo y forma adoptada fins ara. En lo successiu serà també, distinta la compaginació y més variades les seccions de nostre setmanari.

La capsalera qu' estreném es original de nostre volgut amic y company lo notable pintor senyor Serveto y d' ell serán, també, les historietes il·lustrades y dibuixos dels principals monuments de la comarca tortosina que 'ns proposém publicar.

Les festes religioses pera solemnizar l' acabament del any sant y entrada del sigle XX se celebraren en aquesta ciutat y arrabals ab gran animació y ab l' ordre més complert.

S' han celebrat misses casi durant tota la nit en la Catedral, parroquies y Convents de la encontrada, essent moltíssimes les persones qu' han confessat y combregat.

S' han repartit moltes almoynes.

Es casi segur qu' aquesta setmana arribará procedent de Barcelona lo vaporet Ciudad de Tortosa.

L' esmentat barco ha sigut objecte d' una gran reforma, cambiantli la caldera y una part de la maquinaria, lo que li permetrá desenrotllar més forsa que avans, y haventli fet també nova per complert la coberta y remendat casi tota l' obra morta.

Felicitém al senyor Pons, duenyo del vapor, per tal reforma y més encara si 's te en compte que 'l Ciudad de Tortosa es lo primer barco de vapor qu' ha pasejat pel nostre riu la bandera de les quatre barres catalanes.

Nostre estimat amic l' incansable President de la «Sociedad Velocípédica de Tortosa» D. Joseph Bernis, va tindrer l' amabilitat d' enviarnos cinch bonos pera repartir á tants altres pobres y convidarnos al acte de la repartició d' almoynes, lo qual va verificarse en lo

saló de la societat lo dia primer d' aquest mes, commemorant d' aquesta manera tan recomanable, la entrada del nou sigle.

Agrahim moltíssim l' atenció y felicitém á la Junta d' aquella societat per l' acte caritatiu y espléndit qu' acaba de portar á cap.

La vespra de cap d' any se desenrotllá una forta tempestat de vent, causant alguns desperfectes á la taulada del mercat d' aquesta ciutat y perjudicis de consideració en l' abreria dels encontorns y molt principalment en la dels termes d' Aofara y Mas de Barberans.

Felicitém á nostre estimat amic don Lluís de Salvador per l' article patriòtic que publicá aquesta setmana, en nostre volgut confrare La Verdad baix lo titol de Mi Camastillo de Reyes, quin fi moral no podém secundar per haver passat la oportunitat.

Aixó es lo que deuria cridar l' atenció de les persones caritatives, baix quin mantell l' orfanet trobaria consol en sa vida amarga y desventurada.

¡Es tan trista la diada dels Reys pera 'ls pobres que no tenen pares!...

Lo dimecres á la matinada á una milla y mitja de la farola dels Alfachs embarrancá un vapor de tres pals, lo qual, gracies als auxilis de quatre barques pescadores, vá poguer surar y reempendre lo rumbo que seguia.

Lo dia primer del actual prengueren possessió de sos carrechs, los individus que componen la mitat de la Junta Directiva del casino d' aquesta ciutat Centro del comercio.

En commemoració de la entrada de sigle nostre benivolgut confrare Lo Camp de Tarragona ha publicat numero doble y estrenat una artistica capsalera dibuixada pel distingit artista tarragoní D. Francesch Carbó. Lo text es escullit figurantli varies firmes de notables escriptors de la terra.

Rebi nostra coral enhorabona.

Vensudes les dificultats que se li presentaren ab la vaga dels impressors, dintre de poch reapareixerá nostre estimat confrare Lo Somolent de Reus. Ens alegrarém que resulti certa la noticia.

Los temporals que han regnat aquests últims dias á las costas del Noroest d' Espanya, han ocasionat la pèrdua de dos vapors. Son aquests el «Primer» de la casa Olavorria de Gijon y 'l «Tel» dels senyors Tintoré y C.^a de Barcelona.

Afortunadament en un y altre sinistre no hi ha hagut desgracias personals.

Desde primers d' any ha comensat á regir l' horari nou. De moment la modificació ocasionará alguna perturbació á las classes populars y per lo mateix convé que quant més aviat millor s' arreglin las esferas dels rellotjes públichs.

De desitjar seria que nostre Ajuntament d' acort ab lo Capítol, de la Seu acordi la consegüent modificació ab l' objecte d' agermanar l' hora de la ciutat ab la de les estacions del ferro-carril.

Hem rebut lo primer número de la publicació catalana La Rambla. Ab gust establím lo cambi y li desitjém moltes prosperitats.

Ha sigut nomenat Provisor y Vicari General d' aquest Bisbat lo M. ilustre senyor D. Gabriel Llompart, Dignitat d' Arcipreste d' aquesta Santa Seu.

Ha presentat la dimissió del carrech de Governador de Tarragona lo molt ilustre senyor D. Hipòlit Casas y Gomez de Andino, quina rectitut y caballerositat podia servir de model á molts dels que acupant igual carrech son l' escandol del món.

Sentím moltíssim la marxa de tan digne funcionari, desitjantli millor sort en sa brillant carrera literaria.

Pera susstituirlo ha sigut nomenat D. Enrich Vivanco.

Deu li dongui bon acert pera exercir aquest carrech tan compromés com delicat.

Lo dia 27 del actual se celebrará en aquesta província la elecció d' un senador, vacant per fallarli les condicions legals al electe senyor Marqués de Tamarit.

Pera guanyarla se presentarán lo senyor Tort y Martorell y D. Ibo Bosch.

Ab motiu del vent d' aquests dies y del desglossament de neus als Pirineus, lo riu Ebre ha experimentat una regular crescuda.

Se troba malalt de gravetat l' ex-Ministre D. Victor Balaguer. Al sapiguer la noticia sortiren cap á Madrid varios senyors de la Junta del Museu-biblioteca de Vilanova y Geltrú.

Havém rebut lo número corresponent al primer de Janer del periòdic quinzenal Lo pí de las tres branques que 's publica á Berga. Presenta una nova y bonica capsalera original del celebrat dibuixant y poeta senyor Apeles Mestres.

Passa d' un milió y mitj les tarjetes qu' han passat per l' Administració de Correus de Barcelona ab motiu de les festes de Nadal y cap d' any,

BIBLIOGRAFÍA

Memoria presentada á la Comisaria regia de España en la Exposición universal de París de 1900 por D. Manuel Porcar y Riudor, Miembro del Jurado internacional y Vice-presidente de la clase 39 (Agricultura).—40 páginas.—Imprenta de la casa Provincial de Caritat de Barcelona.

Baix aquest titol hem rebut un exemplar del treball que com á resultat de sas investigacions, lo senyor Porcar á dirigit al senyor Comisari regi d' Espanya. L' havém llegit ab gust y certament que son merecuts los elogis que la premsa ha tributat á son distingit autor.

Es una Memoria que mereix estudi especial y molt mes avuy que, perdu-

des les esperances d'una regeneració política veritable. Espanya deu preocuparse en lo progrés de nostra decaduda industria y atrassada agricultura.

Lo senyor Porcar ab ploma correcta y estil gens ampulós, entra de plé al examen de la producció del oli en totes les parts del mon, resultant d'aquest estudi analítich que nostra patria ocupa un dels llocs més distingits y casi 'l primer si es té en consideració que 'n menos territori produheix una cantitat d'oli que la posa al quart lloch de totes les nacions.

Després d'aquest examen lo senyor Porcar y Riudor estudia 'ls medis pera 'l desenrollu de la industria olivarera nacional, posant de relleu les reformes que deurian introduhirse en lo període de la recolecció y altres datos abundosos que proban los enlayrats coneixements del que tan dignament ens ha representat á Paris.

Segueix després estudiant la forma y modo del comerç del oli y llur exportació, acabant ab dos estats comparatius, en quins apéndixs s'aprecia lo lloch distingit qu'ocupa Espanya entre les nacions productores del mon.

Rebi 'l senyor Porcar nostra més entussiasta felicitació.

M.

Tortosa, Janer de 1901.

BATXILLERIAS

UN CASAMENT D'UPA

Als Estats Units s'ha celebrat una boda y ab eis regalos que han rebut els contrayents, podrian ferse millonarias á vint familias. Ell es un advocat jove, sense plets—ni falta que li fan—perque á casa seva tiran pilota á l'olla, y ella té 'l pare que fa de banquer, que son pochels que 'l segueixen porque las eynas costan un dineral.

Las personas convidadas al casament passavan de duas mil y totes varen menjar en plat.

Ab tan—no sabén si dirne *sensible motivo* tractanse d'un casament—las parets de la casa de la nuvia varen decorarse ab tapissos quin valor se fá pujar á 2500.000 pessetas, qu' es més pujar que igual número de graóns.

El compte de la florista passa de 62.500 pessetas, cantitat que es més sulicient pera deixar sense una flor á tota América.

No fem cap comentari respecte al *trousseau* de nuvia que val 250.000 pessetas, ni á la bata nuvia que 'n costa 25.000, ni á altres gastos de la boda que en pujan 875.000, perquè aquets números son pera fer escriuir al matemátich de més ressiistencia.

Lo que 'ns ha fet gracia—y al interesat també—es la gratificació de 5.000 pessetas, donada al oficial del Intjat que va assistir á la cerimonia. Si propinas aixís poguessin pescarse cada dia, ja no hi hauria cap president d'Audiencia que no sollicités rebaixa de categoria.

Entre 'ls regalos fets á la nuvia, hi figuran tota mena d'objectes de joyeria un més preuat que l'altre y una cotilla adornada ab perlas y diamants.

Peró 'l regalo més xocant es el del pare d'ella, que consisteix en varias cadenas quin valor s'estima en 25 millions de pessetas, y diém xocant, per lo

simbólich que resulta, sobre tot pel gendre del generós banquer.

Un batxiller.

EPIGRAMES

No hi ha ningú com la dona.
per saber tirar las cartas.
Molts dias, havent sopat
si li guanyo la jugada,
sense com vá ni com costa
me las rebat per la cara.

B. Nani.

***

Per embustero un meu oncle
qu'era cego de naixensa.
Un cop va arribar molt mal,
y al sé á la convalencia,
va exclamar:—Gracias á Deu.
que ara ja 'm veig las orellas.

Domingo Lucet.

***

Lo comerciant Bellavista,
va encarregar á en Badó
li busqués un corredó.
y aquest va durli un ciclista.

J. Miralles.

CURIOSITATS

Veushe aquí lo Calendari d'un any á la Siberia ó la Laponia.

Juny: dia 23 comensa á fondres la neu.

Juliol dia 1er. la neu ha desaparecut; lo dia 9 los camps son ja plens de verdor; lo 17 las plantas ja han fet tota la crexensa y lo dia 25 floren.

Agost: lo dia 2 maduran los fruyts; lo 10 las plantitas donan llevor y als 15 comensa á venir altre colp la neu que no se 'n torna fins al 23 de Juny.

***

DIA DE FESTA SETMANAL

Los Cristians fan festa lo diumenge.
Los Grechs ne fan lo dilluns.
Los Perses lo dimars.
Los Assiris lo dimecres.
Los Egipcians lo dijous.
Los Turchs lo divendres.
Los Juheus lo dissapte.

També hi ha qui no treballa cap dia tant si es feyner com no.

Gregori.

ULTIMA HORA

Paris, 4, 11' 37 matí.

Telegrafian de Brusselas que M. Kruger ha declarat que tot lo que ara sucseeix al Africa del Sud, es el comensament d'una verdadera campanya; que la invació del Cap y del Natal no respón á altre plan que al cumpliment de proposits ja meditats.

Las rasses boers—ha dit—serém lliures y totes las nacions del mon juntas no vencerán aquesta voluntat nostra. El poble fort que prefereix la mort á la servitut, may pot esser ventsut.

M'estranya—ha afegit—que á Londres se discuteixin els gastos de la guerra y 'l número d'hommes perduts. Osaltres no comptém aquestas cosas. Oferirém al sigle XX el digne homenatge de la victoria d'un poble petit sobre 'ls seus invasors.

Madrid, 4, á las 8 nit.

Los generals Botha, Pretorius y Hertzog se dirigeixen sobre Kraserberg, població situada al Sur de la colonia del

Cap y quina possessió ha d'esser molt favorable als boers.

Sembla que las sessions parlamentarias se suspndrán á mitja setmana entrant pera tornarlas á obrir al Abril. Lo casament de la prinpcesa será á mitj Febrer.

Don Jaume de Borbó ha sigut portat al hospital de Nagasaki, protegit pels alemanys, per haver agafat lo tifus.

Lo general Roberts ha sigut objecte á Londres d'una regular rebuda. A la estació hi havia 'l prinpcip de Gales, lo duch de York los ministros y molts militars d'alta graduació. Alguns balcones estavan guarnits. La carrera, fins al palau de Buklingham estava cuberta de 15.000 soldats.

Madrid, 4, á les 9 20 nit.

Al Congrès en Sanchez Toca ha dit que 's destinará un milió de pessetas pera la extinció de la llangosta. L'Ugarte, parlant del regionalisme, ha dit que es diferent del catalanisme, porque 'l primer no atenta contra la unitat nacional.

L'interpelació sobre 'l regionalisme no la desenrotllará en Moret fins demá.

L'Ugarte ha declarat que á més de mantenir la suspensió de garantias per la por dels carlins la mantindrà fins á conseguir que 'l catalanisme apagui 'ls seus focs.

Lo Govern ha resolt mantenir lo decret del 5 de Novembre.

Lo dimecres fixament se tancarán las Corts.

AVIS

Preguém als senyors suscrip-tors qu' están en descobert en aquesta Administració se serveixin enviarnos l'import per mitj de lliuransa del Giro mútuo ó en sellos de correu.

Los de Barcelona poden retirar lo rebut en la llibreria de don Francesch Puig y Alfonso, Plasa nova número 5.

Imp. de E. Cantero. San Blay, 34, Tortosa.

LA VEU DE TORTOSA

SETMANARI REGIONALISTE

Publicará grabats dels monuments més notables de la comarca

PREUS DE SUSCRIPCIO

Sis pessetas al any

Pago anticipat

